

Oplegnotitie werkboek 'Waterschap – verkenning mogelijkheden clustering'

Inleiding

Waterschappen zijn functionele overheden die het regionaal en lokaal waterbeheer mogen uitvoeren, oftewel, zoals omschreven in de Waterschapswet, 'de waterstaatkundige verzorging van een bepaald gebied'. Door de provincie wordt bij verordening aan een waterschap opgedragen:

- de zorg voor het watersysteem (watersysteembeheer);
- de zorg voor het zuiveren van afvalwater (waterzuiveringsbeheer);
- eventueel andere waterstaatsaangelegenheden (wegen-, vaarwegen-, of nautisch beheer).

De waterschappen voeren als onderdeel van deze deeltaken diverse werkzaamheden uit. In het kader van de vennootschapsbelasting is het van belang of en zo ja welke van deze werkzaamheden als ondernemingsactiviteit(en) in de zin van de vennootschapsbelasting kunnen kwalificeren. Daarbij speelt een belangrijke voorvraag; namelijk welke werkzaamheden samen als één activiteit kwalificeren. Van de aldus vastgestelde activiteit(en) dient te worden getoetst of deze (een) ondernemingsactiviteit(en) vorm(t)(en).

Uit de parlementaire geschiedenis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen volgt dat activiteiten in beginsel separaat dienen te worden beoordeeld voor de ondernemingstoets. Indien echter sprake is van een samenhang tussen activiteiten dan geldt dat deze activiteiten gezamenlijk kunnen worden beoordeeld voor de ondernemingstoets. Het gaat dan om activiteiten die sterk met elkaar verweven zijn.

De Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) heeft voor de beoordeling ten aanzien van de clustering een product ontwikkeld; het 'afbakeningsschema'. Het bij deze oplegnotitie gevoegde werkboek 'Waterschap – verkenning mogelijkheden clustering' (excel-document) vormt een aanvullend hulpmiddel voor waterschappen bij de toepassing van het 'afbakeningsschema'.

Status werkboek 'Waterschap – verkenning mogelijkheden clustering'

Het werkboek en deze oplegnotitie hebben de status van een inlichting/algemene voorlichting, omdat er geen specifieke casuïstiek aan de orde komt. Het werkboek en deze oplegnotitie beogen de waterschappen te ondersteunen bij het beoordelen van hun individuele feiten en omstandigheden. Een zorgvuldige toepassing van deze documenten door een waterschap, kan in overeenstemming met de achterliggende uitgangspunten (zie het afbakeningsschema), in de praktijk een belangrijk hulpmiddel zijn bij de vele beslissingen die zij moeten nemen bij de implementatie van de wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen. Deze toepassing vraagt onder andere dat alle relevante feiten meegewogen worden en dat deze feiten en de genomen beslissingen goed gedocumenteerd worden.

Toelichting werkboek afbakening activiteiten

In het werkboek wordt het 'Schema afbakening', zoals opgesteld door het SVLO, nader toegepast op bekende activiteiten waarvan waterschappen hebben aangegeven dat zij hiermee (op termijn) opbrengsten genereren omdat zij vergoedingen van derden ontvangen. Als uitgangspunt zijn hierbij genomen de activiteiten die (op termijn) opbrengsten genereren van derden (stap 1a van het 'afbakeningsschema'). In het tabblad 'activiteiten' van het werkboek is een overzicht van deze activiteiten opgenomen. Op basis van de feiten en omstandigheden zal door een individueel waterschap bekeken dienen te worden of de activiteiten overeenkomen dan wel aangevuld dienen te worden.

Oplegnotitie werkboek 'Waterschap – verkenning mogelijkheden clustering'

In het kader van het vervolledigen van de activiteitenlijst wordt verwezen naar het 'afbakeningsschema' waarin de aanknopingspunten om een activiteit te onderkennen worden uiteengezet (stap 1b van het 'afbakeningsschema').

Tabblad 1 Activiteiten (Stap 1a en Stap 1b Afbakeningsschema)

Tabblad 1 van het excel-bestand heeft als doel de verschillende (relevante) activiteiten van de entiteit van elkaar te onderscheiden en in beeld te krijgen (stap 1 Schema afbakening). In het tabblad zijn reeds een groot aantal activiteiten (waarvoor vergoedingen van derden worden ontvangen) opgenomen die voorkomen bij waterschappen. Het is goed denkbaar dat een waterschap niet al deze activiteiten verricht en/of andere activiteiten verricht waarvoor bijvoorbeeld geen vergoeding van een derde wordt ontvangen. Tabblad 1 is dan een hulpmiddel om het eigen overzicht te controleren en/of te vervolledigen.

Tabblad 2 Indicaties clusteren (Stap 2 Afbakeningsschema)

Zoals gezegd geldt dat activiteiten in beginsel afzonderlijk dienen te worden beoordeeld voor de ondernemingstoets. Ingeval duidelijk sprake is van verwevenheid tussen activiteiten, dan geldt dat deze gezamenlijk beoordeeld kunnen worden voor de ondernemingstoets. In het tweede tabblad 'indicaties clusteren' van het werkboek is een overzicht van indicaties opgenomen die aanleiding kunnen zijn tot clusteren.

Tabblad 2 van het excel-bestand heeft als doel inzicht te verkrijgen in de verschillende indicaties welke bestaan voor het wel/niet clusteren van de onderkende activiteiten van de entiteit. Tabblad 2 is een hulpmiddel om een eigen overzicht van argumenten om te clusteren op te stellen.

Tabblad 3 Toepassing clustering (Stap 2 Schema afbakening)

Om inzichtelijk te maken welke activiteiten mogelijk geclusterd kunnen worden en welke indicaties daarbij een rol spelen is tabblad 3 'Toepassing clustering' opgenomen in het werkboek. In tabblad 3 komen de benoemde activiteiten (tabblad 1) en indicaties (tabblad 2) samen in een schema dat ingevuld kan worden door een waterschap.

In het kader van het SVLO-traject hebben diverse besprekingen plaatsgevonden. Op basis van de tijdens deze besprekingen overlegde feiten en omstandigheden, is gebleken dat toepassing van clustering bij een waterschap bijvoorbeeld kan leiden tot de subclusters zoals opgenomen in tabblad 3 van het werkboek. De toets tot clustering dient door elk waterschap op basis van eigen feiten en omstandigheden plaats te vinden. Het aanvullen van de activiteitenlijst (kolom 1 tabblad 3) en de indicatorenlijst (overige kolommen tabblad 3) kan een waterschap hierbij helpen.

Tabblad 3 van het excel-bestand heeft als doel inzicht te geven in de wijze waarop het clusteringsvraagstuk kan worden benaderd. In het tabblad zijn reeds een groot aantal activiteiten opgenomen die voorkomen bij waterschappen (afkomstig uit tabblad 1).

WATERSCHAPPEN - VERKENNING MOGELIJKHEDEN CLUSTERING ACTIVITEITEN

Tabblad 0. Uitleg

UITLEG WERKBOEK 'WATERSCHAPPEN - VERKENNING MOGELIJKHEDEN CLUSTERING ACTIVITEITEN'

TABBLAD 1 ACTIVITEITEN (STAP 1 SCHEMA AFBAKENING)

Tabblad 1 van het excel-bestand heeft als doel de verschillende (relevante) activiteiten van de entiteit van elkaar te onderscheiden en in beeld te krijgen (stap 1 Schema afbakening). In het tabblad is reeds een groot aantal activiteiten opgenomen die voorkomen bij waterschappen. Het is goed denkbaar dat de entiteit niet al deze activiteiten verricht en/of andere activiteiten verricht. Tabblad 1 is dan een hulpmiddel om het eigen overzicht te controleren en/of te vervolledigen.

TABBLAD 2 INDICATIES CLUSTEREN (STAP 2 SCHEMA AFBAKENING)

Tabblad 2 van het excel-bestand heeft als doel inzicht te geven in de verschillende indicaties welke bestaan voor het wel/niet clusteren van de onderkende activiteiten van de entiteit. Tabblad 2 is een hulpmiddel om tot een eigen overzicht van indicaties te komen.

TABBLAD 3 TOEPASSING CLUSTERING (STAP 3 SCHEMA AFBAKENING)

Tabblad 3 van het excel-bestand heeft als doel inzicht te verkrijgen in de wijze waarop het clusteringsvraagstuk inzichtelijk kan worden benaderd. In het tabblad is een aantal voorbeeld subclusters opgenomen welke voortvloeien uit het overleg met de Unie van Waterschappen. De toets tot clustering dient door elke waterschap op basis van eigen feiten en omstandigheden plaats te vinden.

WATERSCHAPPEN - VERKENNING MOGELIJKHEDEN CLUSTERING ACTIVITEITEN

Tabblad 2. Indicaties clusteren

CLUSTEREN ACTIVITEITEN

Soms is er sprake van een zodanige samenhang tussen activiteiten dat deze activiteiten gezamenlijk de ondernemingstoets kunnen doorlopen. Het gaat om activiteiten die economisch en/of financieel, organisatorisch, naar de ruimtelijke vormgeving en de aard sterk verweven zijn.

CLUSTEREN ACTIVITEITEN - INDICATIES (BRON 'AFBAKENINGSSHEMA')

- Onlosmakelijke verwevenheid

- Organisatorische, economische en financiële verwevenheid

- 1 aansturing door dezelfde direct leidinggevende;
- 2 dezelfde werknemers zijn betrokken bij de activiteiten;
- [.....]

- Verwevenheid o.b.v. ruimtelijke vormgeving

- 3 de werkzaamheden worden vanuit dezelfde ruimte / locatie verricht;
- 4 de bedrijfsmiddelen zijn functioneel aan dezelfde activiteiten toe te rekenen;
- [.....]

- Verwevenheid naar aard: uitsluitend ondersteunend aan hoofdactiviteit

- 5 de activiteiten zijn fysiek verweven;
- 6 gezamenlijke prijs;
- 7 gezamenlijke doel van de activiteit (maatschappelijke functie);
- 8 gezamenlijke doelgroep;
- 9 een activiteit die uitsluitend dienstbaar is aan de andere activiteit
- 10 de activiteiten zijn herkenbaar als verbonden activiteiten (sprake van 1 product)
- 11 de activiteiten zijn onlosmakelijk verbonden.
- [.....]

CLUSTEREN - ANDERE ARGUMENTATIE

- 11 wettelijk kader geldend voor Waterschappen;
- 12 gesloten karakter watersysteemheffing respectievelijk zuiveringsheffing.
- 13 Waterschap treedt met geheel aan activiteiten naar buiten toe als eenheid
- [.....]
- [.....]

STAPPENPLAN

1. Controleer / vervolmaak de indicatie lijst
2. Controleer / vervolmaak de indicatie lijst tabblad 3
3. Ga door naar tabblad 3 'Toepassing clusteren'

WATERSCHAPPEN - VERKENNING MOGELIJKEDEN CLUSTERING ACTIVITEITEN
 Tabblad 3. toepassing clustering

TOETSING CLUSTERING

SUBCLUSTER '1' - VERWERKING AFVALWATER EN SLIB, WAARONDER ENERGIE- EN GRONDSTOFFEN(TERUG)WINNING

- Slibverwerking voor andere waterschappen en derden
- Terugwinning en levering grondstoffen uit slibverwerking
- Opwekking en levering elektra middels rwi's
- Warmtewinning en -levering middels rwi's
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS		BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
Dhr. / Mw. X	Team Y		RWZI als geheel bezien	Locatie RWZI		verwerking slib	vrij bepaalbaar	Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak		verlaging heffing	doelmatigheid afvalstroom	

SUBCLUSTER '2' - VERWERKING AFVALWATER EN GRONDSTOFFEN(TERUG)WINNING

- Terugwinning en levering grondstoffen uit afvalwater
- Zuivering van afvalwater vanuit een aangrenzend waterschap
- Zuivering van afvalwater derden (niet-aangrenzend waterschap)
- Levering van gezuiverd afvalwater aan bedrijven
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS		BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak Water zuiveren / onderdeel wettelijke taak				

SUBCLUSTER '3' - BEHEER EN ONDERHOUD VOOR DERDEN

- Onderhoud rioolgemaal voor gemeenter
- Technische dienst voor gemeentes en provincie
- Onderhoud van IBA's voor particulieren en gemeenter
- Onderhoud van watergangen watergangen en technische installaties zoals gemalen
- Onderhoud van wegen en fietspaden voor andere overheden
- Beheer en onderhoud van waterlopen derden (o.a. gemeenten)
- Muskus- en beverrattenbestrijding
- Baggeren wegsloten provinciale wegen
- Controle naleving wetgeving tav indirecte lozingen voor gemeentes en provincie
- Vaarwegbeheer
- Gladheidsbestrijding gemeente
- Zandwinning (als onderdeel van eigen en voornoemde activiteiten) en - levering
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Waterzuiveringsbeheer Waterzuiveringsbeheer Waterzuiveringsbeheer Watersysteembeheer Wegenbeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer Wegenbeheer Watersysteembeheer				

SUBCLUSTER '4' - BOUW & ONTWIKKELING VOOR DERDEN

- Uitvoeren van ruimte voor de rivierprojecten voor het Rijk
- Aanleg van watergangen en technische installaties zoals gemalen
- Aanleg van wegen en fietspaden voor andere overheder
- Gebiedsontwikkeling
- Aanleg EVZ (Ecologische verbingszone) tbv rijk of gemeente
- Innovatief onderzoek deels tbv andere partijen
- Zandwinning (als onderdeel van eigen en voornoemde activiteiten) en - levering
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD							
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]	
								Watersysteembeheer Watersysteembeheer Wegenbeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer Watersysteembeheer / Waterzuiveringsbeheer Watersysteembeheer					

SUBCLUSTER '5' - ENERGIEOPWEKKING STUWEN EN GEMALEN

- Produceren van elektra via het combineren van een stuw met een waterkrachtcentra
- Produceren van elektra via het combineren van een gemaal met een waterkrachtcentra
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Watersysteembeheer Watersysteembeheer				

SUBCLUSTER '6' - OVERIGE ENERGIEOPWEKKING (NIET MET FUNCTIONELE TAAK)

- Produceren van elektra met windmolens;
- Opbrengst zonnepanelen
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Overige Overige				

SUBCLUSTER '7' - LABORATORIUM

- Samenwerking op laboratoriumgebied
- Laboratoriumwerkzaamheden voor derden
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Waterzuiveringsbeheer Overige				

SUBCLUSTER '8' - HEFFING EN INVORDERING VOOR DERDEN

- Heffing van belastingen voor andere waterschappen
- Invordering van belastingen voor andere waterschappen
- Heffing van belastingen voor andere overheden (niet-waterschappen)
- Invordering van belastingen voor andere overheden (niet-waterschappen)
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Overige Overige				

SUBCLUSTER '9' - VERPACHTING EN VERHUUR

- Verhuur (eventueel gevolgd door verkoop) van bedrijf/sruimten
- Verhuur (eventueel gevolgd door verkoop) van dienstwoning
-
-

ORGANISATORISCH / FINANCIEL / ECONOMISCH VERWEVEN			RUIMTELIJK VERWEVEN			VERWEVENHEID NAAR AARD						
LEIDINGGEVENDE	WERKNEMERS	[.....]	BEDRIJFSMIDDELEN	RUIMTE	[.....]	FYSIEK	PRUIS	DOEL	DOELGROEP	DIENSTBAAR	HERKENBAARHEID	[.....]
								Watersysteembeheer / Waterzuiveringsbeheer Watersysteembeheer / Waterzuiveringsbeheer				

OVERIGE NIET GECLUSTERDE ACTIVITEITEN

Overige
Overige